

Nr 173.

Af herr **Olsson** i Berg **m. fl.**, om *skrifvelse till Kungl. Maj:t angående undanröjande af i gällande författningar förefintliga hinder för producenter af lifsförnödenheter, jordbruks- och ladugårdsprodukter, att i huru små partier som helst direkt till konsumenterna försälja sina alster.*

Under 1910 års riksdag väckte undertecknad jämte fyra af Andra kammarens ledamöter en motion, till stöd för hvilken vi anförde:

»Förordningen angående utvidgad näringsfrihet af den 18 juni 1864 bestämmer i § 11 tredje stycket, att för öfrigt vare det ock en hvar, vare sig i stad eller på landet, medgifvet att utan anmälan eller tillstånd som ofvan sägs, till salu kringföra lifsförnödenheter, jordbruks- och ladugårdsprodukter samt alster af inhemsk husslöjd.»

Nämnda stadgande innehåller således icke någon begränsning i landtmannens rätt att till salu kringföra lifsförnödenheter, jordbruks- och ladugårdsprodukter. Det har emellertid inträffat, att Göteborgs stad fått fastställt tillägg till gällande föreskrifter i afseende å den allmänna hälsovården i Göteborg, hvarigenom bestämts, att å stadens torg och öppna platser må ej saluhållas kött och fläsk i mindre partier än fjärdedels kroppar af storboskap och häst samt half kropp af kalv, får, get och svin, och må ej heller styckning af sådana varor därstädes äga rum. Härigenom har en inskränkning i denna näringsfrihet, som ofvan anförda förordning afser att gifva, gjorts till skada för omkringboende jordbrukande befolk-

ning, hvilken beröfvats sin forna rätt att till salu kringföra sina produkter i huru små partier som helst. Jordbrukaren, som har endast något mindre parti att afyttra, får icke längre sälja detsamma direkt, utan måste afstå det åt någon mellanhand.

Härigenom gynnas mellanhandsväsendet och varorna fördyras. Hvarken stads- eller landtbon har någon fördel af en sådan ordning, som onödigt fördyrar varorna och direkt motarbetar de nu mera än någonsin välbehöfliga kraftiga ansträngningarna för beredande af billiga lifsmedel. Det är därför synnerligen af behovet påkalladt, att näringsfrihetsförordningen så förtydligas, att landtbo förblifver i den rätt, som honom förut tillkommit, att till salu kringföra sina produkter i huru små partier som helst till gagn både för producenten och konsumenten.

Denna motion blef af lagutskottet afstyrkt af samma skäl som 1909 års lagutskott anfört vid behandling af en liknande motion. Ur detta utskottsutlåtande tillåter jag mig anföra: »Utskottet kan visserligen förstå, att de af motionärerna öfverklagade anordningar kunna föranleda olägenheter för landtmännen, och utskottet finner, lika med motionärerna, det vara af synnerlig vikt, att det för såväl producenten som konsumenten understundom skadliga mellanhandssystemet i handeln särskildt med lifsmedel inskränkes.

Men detta önskemål bör säkerligen vinnas på andra vägar än motionärerna föreslagit».

Vid ärendets behandling i kammaren yttrade lagutskottets vice ordförande, att det inom utskottet rådt ganska stor sympati för det syftemål, som ligger inneslutet i motionen, och särskildt hade utskottet bestämdt velat uttala sig för det önskvärda uti, att man blefve af med de mellanhänder, som i motionen åsyftades; men att man i detta afseende icke vinner det åsyftade ändamålet genom att yrka ändring uti näringsfrihetsförordningen, utan angreppspunkten torde ligga uti vissa stadganden i slakthuslagen, eller de författningar och bestämmelser, som på grund af denna äro utfärdade. Äfven en annan talare, som deltagit i ärendets behandling i utskottet, sade sig sympatisera med motionärernas tanke, och detta ur de mindre bemedlade konsumenternas synpunkt, då det är alldeles påtagligt, att om slakthuslagen skall verka på det sättet, att man absolut omintetgör möjligheten för landtmännen att direkt eller på torg saluföra, utbjuda eller försälja varor i mindre partier, kommer detta att fördyra varorna alldeles ofantligt och göra de mindre bemedlades ställning ännu vanskligare än den för närvarande är.

Sålunda har syftemålet med förenämnda motion enstämigt vitsordats

såsom berättigadt och önskvärdt, och detta med rätta, ty att nu gällande bestämmelser lämna rum för stadganden, hvilka, utan nödiga hygieniska motiv eller nödvändiga ordningsföreskrifter för städerna, omöjliggöra utsikterna för producenter och konsumenter af lifsförnödenheter att direkt sälja och köpa behöfliga varor, kan naturligtvis icke betraktas annorlunda än som afsevärda olägenheter, hvilka snarast möjligt i görligaste mån böra aflägsnas.

Det är ju bekant, att då t. ex. fläsk i hela fall säljes till pris för exempel 90 öre per kilo, måste konsumenten hos återförsäljaren betala 1,40 och t. o. m. därutöver, samt då producenten betingar ett pris af 50—60 öre per kilo kött i helt fall, måste konsumenten betala ända till 80 öre och 1 krona hos återförsäljaren. Kunde däremot producent och konsument direkt mötas, skulle bådadera hafva afsevärd fördel däraf. Genom särskildt för Göteborgs stad fastställda bestämmelser är detta omöjliggjordt.

Huruvida liknande förhållanden förefinnas inom flera städer känna vi icke, men bör det vara angeläget tillse att förekomma, det dylika bestämmelser vidare utfärdas. Vi inse och uppskatta till fullo nödvändigheten af en väl genomförd köttkontroll, men icke lärer det vara nödigt att för upprätthållandet af en sådan kontroll införa sådana föreskrifter, som oundgängligen har till följd, att lifsförnödenheter uti pris onödigt och oskäligt nedsättas för producenten och fördyras för konsumenten, och är detta så mycket mera beklagligt, som det just är de ekonomiskt svagare, som härutaf i hufvudsak träffas.

Sedan en vara blifvit behörigen besiktigad, torde den lika väl kunna försäljas i minut genom producenten själf, som detta skall ske genom mellanhand. Detta är ju, såsom förut påpekats, omöjligt där, såsom i Göteborg, å stadens torg och öppna platser icke får försäljas köttvaror annorlunda än i större delar af djurkroppar. Då det emellertid yppat sig svårigheter att direkt formulera de ändringar i nu gällande förordningar, som äro nödiga för ernående af det med denna motion afsedda ändamål, så tillåta vi oss vördsamt hemställa,

det Riksdagen måtte besluta

att i skrifvelse anhålla, det Kungl. Maj:ts tacktes vidtaga erforderliga åtgärder för sådana ändringar i nu gällande stadganden och bestämmelser, att hinder icke möta för producenter af lifsförnödenheter, jordbruks- oah ladugårdsprodukter att direkt till kon-

summenter försälja sina alster i huru små partier som helst.

Stockholm i januari 1912.

Cornelius Olsson.

Herman Andersson, Grimbo.

Carl L. Olausson.

Oscar Lundgren i Vendelsberg.

Anders Olsson, Tyllared.

A. Henrikson.

Oscar N. Olsson.
